

11.9.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Kaupunkiympäristön toimialan lausunto kotihoidon pysäköintiä koskevasta liikenne- ja viestintäministeriön selvityspyynnöstä

HEL 2019-009069 T 08 01 03

LVM/267/03/2019

Liikenne- ja viestintäministeriö on selvityspyynnössä LVM/267/03/2019 pyytänyt kuntia vastaamaan alla oleviin kysymyksiin. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on esittänyt mietinnössään (16/2018 vp) uudeksi tieliikennelaiksi (729/2018) lausuman siitä, että valtioneuvosto valmistelee yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa yhtenäisen ratkaisun kotihoidon ja vastaavien kotiin tarjottavien palveluiden työntekijöiden pysäköinnin helpottamiseksi ja valmistelee viipymättä asiassa tarvittavat säännösmuutokset. Lausuntoa selvityspyynnöstä on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialalla pysäköinninvalvonnassa ja liikenne- ja katusuunnittelussa. Valmistelun aikana on tehty yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa. Sosiaali- ja terveystoimiala antaa vastauksia kysymyksiin 1,2,4,5 ja 7. Kaupunkiympäristön toimiala antaa vastauksia kysymyksiin 1,2,3,6 ja 7.

1. Mitkä ovat kunnassanne tällä hetkellä käytössä olevat keinot kotihoidon ja vastaavien kotiin tarjottavien palvelujen pysäköinnin helpottamiseksi?

Katualue on yleistä aluetta. Kadulta ei ole varattu erityisryhmille pysäköintipaikkoja pois lukien liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen haltijoille varatut pysäköintipaikat ja diplomaattiautojen pysäköintipaikat, joita Helsinki myöntää suurlähetystöille kaksi kappaletta kansainvälisten sopimusten velvoittamana. Paikkojen varaamista katualueelta kotihoidon käyttöön ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi, koska asiakkaat vaihtuvat ja merkityt paikat saattaisivat joka tapauksessa olla hyvinkin kaukana kohteesta. Toisaalta paikkojen merkitseminenkään ei takaisi sitä, että paikka olisi vapaana.

2. Millainen tilanne kunnassanne on tällä hetkellä kotihoidon pysäköintimahdollisuuksien osalta?

Kokemukset pysäköintipaikkatilanteesta vaihtelevat. Ongelmatonta ei ole missään. Erityisesti kantakaupungin alueella pysäköinti on vaikeaa pääsääntöisesti kaikkina vuorokauden aikoina, koska ongelman ytimenä siellä on pysäköintipaikkojen riittämättömyys. Monilla esikaupunkialueilla taas pysäköintijärjestelmä perustuu siihen, että tontit hoitavat itse pysäköintipaikkavelvoitteensa. Esikaupunkialueiden kadut kuuluvatkin

11.9.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

usein pysäköintikieltoalueeseen, jossa aikarajoitettu vieras-/ asiointipysäköinti on sallittu vain erikseen merkityillä paikoilla.

3. Myönnetäänkö kunnassanne pysäköintilupia kotihoidon työntekijöille/ kotihoitoa tekeväälle yritykselle?

Yrityksillä (myös julkisyhteisöllä) on mahdollisuus lunastaa ehtojen mukaisesti ajoneuvohinsa oman alueensa yrityspysäköintitunnus. Tunnus oikeuttaa pysäköimään alueen asukas-pysäköintipaikoilla. Tunnus voidaan lunastaa myös kaikille alueille. Yrityksen (julkisyhteisön) yhtä toimipaikkaa kohti myönnetään enintään viisi tunnusta. Tunnukseen voidaan merkitä yhden auton rekisteritunnus.

3.1. Millä kriteereillä lupa myönnetään ja kenelle se myönnetään?

3.2. Onko järjestelmässä ongelmia?

3.3. Onko järjestelmä manuaalinen vai digitaalinen?

3.4. Onko lupa maksullinen sen haltijalle?

3.5. Kuinka paljon järjestelmän hallinnointi maksaa?

3.6. Kuinka monta lupaa kunta on myöntänyt?

4. Kuinka paljon kunnassa on kotihoitoa tekeviä henkilöitä?

4.1. Paljonko näistä on kunnan omia työntekijöitä?

4.2. Paljonko henkilöitä on ostopalvelussa?

5. Kuinka monta autoa kunnassa on kotihoidon käytössä?

5.1. Millaisia muita ajoneuvoja kuin autoja on kotihoidon käytössä?

6. Onko kunnan pysäköinninvalvonta määrännyt pysäköintivirhemaksun kunnan alueella toimivan kotihoidon työntekijälle/ kotihoidon yritykselle?

Helsingin kaupungin kunnallinen pysäköinninvalvonta on antanut Helsingin kaupungin Rakentamispalvelu Staran omistamille leasing henkilöajoneuvoille neljä pysäköintivirhemaksua vuosina 2012-2018 mm. suojatievirheiden perusteella ja virheellisestä pysäköimisestä jalkakäytävälle. Näistä yksittäisissä tapauksissa ajoneuvo on saattanut olla kotihoidon työtehtävissä. Kyseisellä ajanjaksolla pysäköintivirhemaksuja määrättiin yhteensä 1 051 240 kappaletta.

11.9.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

6.1. Jos on määrännyt, kuinka usein on määrännyt?

7. Jos kotihoidon pysäköinnistä säädettäisiin lailla, mitä elementtejä sääntelyn tulisi sisältää?

Laissa tulisi määritellä yksiselitteisesti pysäköintitunnuksen saamiseen oikeutettu ammattiryhmä/ missä tehtävissä toimivat ovat tähän lupaan oikeutettuja. Selvityspyynnössä kohderyhmäksi on rajattu kotihoito. Lisäksi olemassa on myös lukuisia muita tärkeitä pidettyjä liikkuvaa palvelutyötä tekeviä ammattiryhmiä. Ammattiryhmien määrittäminen ei saa jäädä kuntien vastuulle.

Kotihoidon pysäköintitunnuksen pysäköintioikeudet tulisi määritellä vastaavalla tavalla kuin 1.6.2020 voimaan tulevassa tieliikennelaissa on määritelty liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen osalta. Lupa oikeuttaisi pysäköimään maksulliselle paikalle ilman maksua, aikarajoitteiselle paikalle rajoitusta pidemmäksi ajaksi ja pysäköintikiellon vaikutusalueelle. Pysäköintikiellon vaikutusalueella pysäköinnin salliminen pysäköintitunnuksella muuta liikennettä vaarantamatta tai estämättä tuo aidosti uusia pysäköintivaihtoehtoja kotihoidon henkilökunnalle. Sen sijaan pysäköintipaikkojen maksuttomuus kotihoidon työntekijöille ei lisää pysäköintipaikkojen määrää.

Kotihoidon pysäköintiluvan käyttöön ottaminen tulisi olla kunnan päätettävissä, koska lupasysteemiä ei tarvita kaikissa kunnissa. Käyttöönottaminen olisi vastaavanlainen kuin nykyisessä tieliikennelaissa on pysäköintikiellon käyttövelvollisuuden osalta.

Helsingin pysäköinninvalvonta kehittää toimintaansa niin, että lupien ja maksullisuuden valvonta voidaan suorittaa sähköisesti. Kesän aikana käyttöönotettu PACO- pysäköinnin tiedonkeruujärjestelmä eli käytännössä se sovellus, mikä toimii pysäköinnintarkastajien puhelimissa ja millä he kentällä työnsä tekevät, on niin nopea toimintoiltaan, että se mahdollistaa maksulipukkeista ja laminoiduista tunnuksista eroon pääsemisen. Samoin kamera-autojärjestelmä on syksyllä käyttöönotettavissa. Kamera-auton avulla suoritettavassa valvonnassa valvonta on täysin sähköistä. Ajoneuvon katolla on kamerat/skannerit, jotka lukevat ajoneuvojen rekistereitä ohiajettaessa ja järjestelmä tarkistaa pysäköinti HUBista, pysäköinnin tietovarastosta, onko rekisteritunnuksella voimassa olevaa pysäköintimaksua tai lupaa pysäköidä. Edellä mainituista syistä Helsinki pitää ensiarvoisen tärkeänä sitä, että lupajärjestelmä olisi sellainen, että se perustuu rekisteritunnuksiin. Sähköiseen järjestelmään syötetään niiden ajoneuvojen rekisteritunnukset, jotka ovat kotihoidon ajossa. Mikäli lupa olisi henkilökohtainen, se pitäisi myös yhdistää henkilön käytössä olevan ajoneuvon rekisteriin, että valvonta voidaan edelleen suorittaa tehokkaasti sähköisesti.

11.9.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Olennessa osassa kotihoidon työntekijöiden pysäköinnin helpottamiseksi ovat yksityiset kiinteistöt. Kotihoidon työntekijöiden ajankäytön kannalta optimaalinen tilanne on se, että pysäköintipaikka sijaitsee kiinteistön pysäköintipaikkojen yhteydessä tai muuten pihapiirissä. Tällöin matka asiakkaan luokse on yleensä lyhin, turvallisin ja nopein. Säännösten tulisikin ottaa kantaa siihen, kuinka lupalysteemi järjestetään yksityisillä alueilla ja yksityisten valvontayhtiöiden toimesta. Säännösten tulisi velvoittaa taloyhtiöitä kantamaan oman vastuunsa asian järjestämiseksi.

Pysäköintipolitiikka

Pysäköintipolitiikka on keskeinen osa liikennepolitiikkaa. Liikennepolitiikan mukaisesti painotetaan kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämistä. Pysäköintipolitiikan tavoitteena on tarkoituksenmukaisella tavalla ohjata toisaalta kestävien liikkumismuotojen käyttöön ja toisaalta asukkaiden ja yritysten todellisten pysäköintitarpeiden tyydyttämiseen. Pysäköintipolitiikka on toiminut onnistuneesti esimerkiksi kantakaupungin autoliikenteen säätelijänä ja sujuvuuden varmistajana.

Maksullisen pysäköinnin tavoitteena on saada paikkojen käyttöön kiertoa ja paikat näin tehokkaampaan käyttöön. Tulevaisuudessa mahdollisella progressiivisella hinnoittelulla voidaan tukea asiointia (mukaan lukien kotihoito) varten tapahtuvaa lyhytaikaista pysäköintiä ja siten parantaa esimerkiksi kivijalkayritysten toimintaedellytyksiä ja vähentää autojen pitkäaikaista säilytystä katujen varsilla.

Asemakaavoituksen yhteydessä noudatettavalla asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeella on seuraavia Helsingin pysäköintipolitiikasta johdettuja tavoitteita:

- Asukkaiden pysäköinti järjestetään siten, että se mahdollistaa tiiviin tavoiteltavan kaupunkirakenteen toteuttamisen sekä kantakaupungin laajentumisen
- Tavoitteena on toteuttaa keskitettyjä pysäköintiratkaisuja nimeämättömillä paikoilla
- Kaava mahdollistaa, että pyörä- tai autopaikkaa tarvitseva asukas saa pysäköintipaikan
- Aasukat eivät itse omista autopaikkoja, vaan he saavat pysäköintiin oikeuden
- Autopaikan tarvitsija vastaa sen kaikista kustannuksista
- Liikkumisen palvelukonsepteilla vähennetään auton omistamisen tarvetta

Kaikkea ei tarvitse määrätä asemakaavassa. Asemakaavaa seuraavassa tontin rakennuslupaprosessissa tulisi kotihoidon ja muuta liikku-

11.9.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

vaa palvelutyötä tekevien pysäköintimahdollisuudet ottaa samalla tavalla velvoittavasti huomioon kuin liikuntarajoitteisten pysäköintimahdollisuudet. Väestön ikääntyessä tämä tulee entisestään korostumaan.

Kustannukset, mahdollinen toteutusmalli ja lieveilmiöt

Kaupunkien välillä on varmasti eroja, miten sähköinen järjestelmä voidaan toteuttaa.

Helsingissä halvin toteutus olisi käyttää hyväkseen asukaspysäköinti-järjestelmää, johon kotihoidon pysäköintitunnuksille luotaisiin oma osio. Tämä ei kustantaisi käytännössä mitään mainittavaa summaa. Jonkun pitäisi viedä/päivittää rekisteritunnuksia järjestelmään. Tämä vie jonkin verran resurssia. Helsingin kaupungin Rakentamispalvelut STARA on liisannut kotihoidolle noin 200 ajoneuvoa ja oman auton käyttöoikeus on noin 30:llä henkilöllä. Arviolta 230 ajoneuvon tietojen ylläpitäminen järjestelmässä voisi viedä yhden kuukauden resurssin vuodessa. Kaikkine kustannuksineen 3000 – 4000 euroa vuodessa. Taustajärjestelmän päivitys tässä mallissa pitäisi käytännössä hoitaa Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön asiakaspalvelussa eli kotihoidosta rekisteritietojen pitäisi välittyä asiakaspalveluun.

Jos päivitys suoritettaisiin suoraan kotipalvelussa, tarvitaan taustajärjestelmään muutos ja sen hinta olisi noin 20 000 euroa. Arviot ovat karkeita ja toteutusvaiheessa kustannukset yleensä kasvavat.

Kun järjestelmät eri kaupungeissa on erilaiset ja järjestelmiä päivitetään, olisi valtakunnallisesti yhtenäinen malli käyttää tässä apuna mobiilimaksamista tarjoavia yrityksiä. Sille mallille kaupunki ei pysty heiltä selvittämättä antamaan minkäänlaista hintaa, koska nyt ei ole käytössä mitään vastaavaa mallia, johon tätä voisi verrata.

Kaikkia lupia voidaan käyttää ja käytetään väärin. Vammaisten pysäköintitunnuksen kohdalla tällaista ilmenee melko paljon – lupaa kopioidaan tai käytetään toisen henkilön lupaa yms.

Kun lupa on ajoneuvokohtainen, niin ainakin kotipalvelun vuokraamat ajoneuvot pääsääntöisesti olisivat luvan mukaisessa käytössä. Oman auton käyttöön oikeutetut voivat tietysti käyttää omissa ajoissaan pysäköintioikeutta helposti väärin. Kun tällaista epäilyä tulee, sitä voidaan sitten työnantajan kanssa selvittää. Henkilökohtaista lupaa voidaan ehkä enemmänkin käyttää väärin. Lupia on enemmän ja niitä voidaan käyttää vaikka missä ajoneuvossa.

Lisätiedot

Jouni Korhonen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37080
jouni.korhonen(a)hel.fi

11.9.2019

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Mikko Aho
kaupunkiympäristön toimiala-
johtaja

Liitteet

1 [Selvityspyyntö 26.8.2019](#)